

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. balandžio 1 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-140
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. rugpjūčio 22 d. įvyko eismo įvykis: pareiškėjas, vairuodamas savo automobilį *Ford Focus* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) susidūrė su kito asmens vairuojama transporto priemone *Audi A3* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)), per eismo įvykį buvo apgadinta pareiškėjo automobilio kairės pusės galinė dalis (durelės, sparnas). Po eismo įvykio automobilių vairuotojai užpildė eismo įvykio deklaraciją, atsakomybę už eismo įvykio metu padarytą žalą eismo įvykio deklaracijoje savo parašu patvirtino automobilio *Audi A3* vairuotojas.

Pareiškėjas dėl per eismo įvykį padarytos žalos atlyginimo kreipėsi į transporto priemonės *Audi A3* valdytojų civilinę atsakomybę pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį (toliau – TPVCAPD sutartis) apdraudusį draudiką, šis pradėjo žalos administravimą. Pareiškėjo automobilis buvo apžiūrėtas automobilių remonto servise UAB „Korpo“ autocentre, automobilio apgadinimai buvo užfiksuoti nuotraukose, pastarosios – pateiktos draudikui.

Gavęs ir įvertinęs per automobilio apžiūrą padarytas automobilio apgadinimų nuotraukas ir sugadinimų remonto mastą, draudikas parengė 2019 m. rugsėjo 2 d. žalos sąmatą. Joje nurodyta, kad pareiškėjo automobilis gali būti suremontuotas už 1 990,26 Eur. Tą pačią dieną draudiko ekspertas parengė transporto priemonės vidutinės rinkos vertės skaičiuotę (toliau – Vertės skaičiuotė), joje pateiktų duomenų pagrindu, įvertinęs lyginamuosius objektus ir jų savybes, nustatė pareiškėjo transporto priemonės vidutinę rinkos vertę – 730 Eur.

2019 m. rugsėjo 11 d. pareiškėjo atstovė Y. Y. (toliau – pareiškėjo atstovė) pateikė draudikui 2019 m. rugsėjo 9 d. pareiškėjo prašymą. Jame pareiškėjas nurodė esąs informuotas apie tai, kad draudikas pareiškėjo patirtos žalos neatlygins natūra ir nesivadovaus Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.281 straipsniu. Pareiškėjas teigė nesuprantąs, kodėl nėra atlyginama visa per eismo įvykį padaryta žala. Taip pat nurodė, kad automobilis gali būti eksploatuojamas, jis važiuoja, paaiškino netikintis, kad negalima pakeisti automobilio galinių durelių ir jo suremontuoti, ir teigė sutinkąs remontuotina automobilį pristatyti į bet kurį draudiko nurodytą automobilių servisą.

2019 m. rugsėjo 24 d. draudiko darbuotoja el. paštu informavo pareiškėjo atstovę, kad automobilio negalima remontuoti ne dėl subjektyvaus draudiko sprendimo, o dėl to, kad automobilio remontas yra ekonomiškai netikslingas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, t. y. remonto išlaidos viršytų transporto priemonės rinkos vertę (730 Eur) daugiau nei du kartus. Draudikas taip pat paaiškino galįs išmokėti iki 550 Eur draudimo išmoką už automobilio remontą, tačiau tokiu atveju pats pareiškėjas turi rasti už tokią kainą automobilių suremontuosiančią įmonę.

2019 m. spalio 7 d. pareiškėjas su UAB „DP Servisas“ sudarė užsakymo sutartį dėl galinių kairės pusės durų įsigijimo ir galinio kairės pusės sparno remonto už 750 Eur, tačiau tą pačią dieną, naudodamasis kompiuterine programa *Audatex*, automobilių servisas parengė

pareiškėjo automobilio remonto sąmatą ir joje nurodė, kad automobilį galima suremontuoti už 547,40 Eur.

2019 m. spalio 14 d. prašymu pareiškėjas informavo draudiką aplankęs keliolika automobilių remonto įmonių, iš jų mažiausią kainą už automobilio remontą pasiūlė UAB „DP Servisas“. Pareiškėjas teigė sudaręs sutartį, kurioje numatyta 750 Eur automobilio remonto kaina, ir prašė draudiko išmokėti 750 Eur draudimo išmoką.

2019 m. spalio 24 d. draudiko darbuotojas el. paštu informavo pareiškėjo atstovę nesuprantantis, kokio draudimo išmokos mokėjimo būdo pageidauja pareiškėjas: pareiškėjas buvo informuotas apie tai, kad bus panaikintas automobilio techninės apžiūros galiojimas, tačiau su tokiu sprendimu pareiškėjas nesutiko, jo netenkino ir draudimo išmoka, kuri gali būti išmokėta nepanaikinant automobilio techninės apžiūros galiojimo. Draudikas informavo, kad dėl žalos atlyginimo į jį kreipėsi automobilių remonto įmonė UAB „DP Servisas“ ir nurodė atsiųsianti remonto darbų sąmatą tam, kad būtų suderinta remonto darbų kaina, tačiau sąmatos draudikas negavo. El. laiške draudiko darbuotojas teiravosi, kaip draudikas turėtų elgtis: 1) pripažinti transporto priemonę negalinčia dalyvauti eisme ir išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal automobilio rinkos vertės iki eismo įvykio ir automobilio likučių vertės skirtumą; 2) išmokėti 450 Eur draudimo išmoką (jeigu automobilį pareiškėjas remontuotų savo jėgomis); 3) laukti, kol automobilių remonto įmonė pateiks remonto darbų sąmatą (ne didesnės nei 550 Eur (su PVM) sumos). Draudiko darbuotojas taip pat nurodė, kad esant poreikiui draudikas galėtų padėti parduoti automobilio likučius aukcione.

Gavusi draudiko darbuotojo el. laišką, pareiškėjo atstovė 2019 m. spalio 24 d. informavo UAB „DP Servisas“, kad draudikas negavo remonto sąmatos, o 2019 m. spalio 25 d. minėto automobilių remonto serviso direktorius el. paštu informavo draudiką, kad sąmata buvo skelbiama kompiuterinėje programoje *Audatex*.

Draudikas peržiūrėjo UAB „DP Servisas“ atsiųstą pareiškėjo automobilio remonto darbų sąmatą ir 2019 m. spalio 29 d. informavo UAB „DP Servisas“, kad remonto sąmatą laiko suderinta.

2019 m. spalio 30 d. UAB „DP Servisas“ el. paštu pateikė draudikui pareiškėjo vardu išrašytą ir įmonės bei pareiškėjo pasirašytą 2019 m. spalio 29 d. PVM sąskaitą faktūrą už automobilio remonto ir dažymo darbus, kurioje nurodyta 547,40 Eur pareiškėjo automobilio remonto ir dažymo darbų kaina, taip pat pareiškėjo pasirašytą draudikui adresuotą prašymą už automobilio remontą sumokėti tiesiogiai remonto darbus atlikusiai UAB „DP Servisas“. Tą pačią dieną draudikas tenkino pareiškėjo prašymą ir išmokėjo 547,40 Eur draudimo išmoką UAB „DP Servisas“.

Draudikui išmokėjus draudimo išmoką, pareiškėjas kreipė į draudiką pakartotinai: prašė išmokėti papildomą 800 Eur draudimo išmoką. Pareiškėjas teigė, kad draudikas savanaudiškai įrodinėjo, kad transporto priemonės remontas yra ekonomiškai netikslingas, teigė, kad transporto priemonė buvo nepagrįstai nuvertinta, nes ji gali būti nevertinga turtingam žmogui, tačiau pareiškėjui automobilis labai brangus. Pareiškėjas teigė, kad draudikas siūlė „nurašyti“ transporto priemonę (panaikinti transporto priemonės techninės apžiūros galiojimą) arba išmokėti tik 550 Eur draudimo išmoką, tačiau automobilio remontuoti patikimiems automobilių servisams nesiūlė, nes juose „tikriausiai remontuojamos tik turtuolių mašinos“. Pareiškėjas nurodė savo iniciatyva ieškojęs automobilių serviso, kuris sutiktų suremontuoti jo automobilį, tačiau pavyko rasti tik vieną automobilių servisą, sutikusį automobilį suremontuoti už 2 000 Eur: draudikas remonto išlaidų kompensuoti nesutiko, o tokia remonto kaina pareiškėjui buvo per didelė.

Pretenzijoje taip pat nurodyta, kad tik UAB „DP Servisas“ sutiko suremontuoti transporto priemonę už 750 Eur (be PVM), todėl pareiškėjas su šia automobilių remonto įmone 2019 m. spalio 7 d. sudarė darbų užsakymo sutartį, kurioje nurodyta 750 Eur (be PVM) remonto kaina. Kadangi remonto kaina (atitinkanti realų žalos dydį) buvo 750 Eur, o draudikas autoservisui sumokėjo 547,40 Eur draudimo išmoką, pareiškėjas teigė turėjęs pats padengti likusius 200 Eur. Tai reiškia, kad dalį žalos turėjo atlyginti pats trečiasis nukentėjęs asmuo (pareiškėjas), o ne eismo įvykio kaltininkas.

2019 m. gruodžio 12 d. atsakyme draudikas nurodė sprendimo nekeisiantis: reikalavimas draudikui buvo reiškiamas pagal su eismo įvykio kaltininku sudarytą TPVCPD sutartį, todėl administruodamas žalą draudikas vadovavosi Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymu (toliau – TPVCPDĮ), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintomis Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos

mokėjimo taisyklėmis (toliau – Taisyklės) ir kt. Draudikas paaiškino, kad pagal TPVCAPDĮ 15 straipsnį turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį, o pagal Taisyklių 14 punktą, žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turta remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 proc. turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės.

Draudikas teigė nustatęs, kad sugadintos transporto priemonės *Ford Focus* rinkos vertė iki eismo įvykio siekė 730 Eur, t. y. remontas būtų laikomas ekonomiškai tikslingu tik jeigu remonto kaina būtų mažesnė nei 75 proc. automobilio rinkos vertės). Draudiko teigimu, paties pareiškėjo teiginiai patvirtina, kad automobilio remonto kaina svyravo nuo 750 Eur iki 2 000 Eur, t. y. automobilių remonto servisų siūlyta remonto kaina viršijo pačios transporto priemonės rinkos vertę. Atsižvelgdamas į tai, draudikas teigė negalėjęs pripažinti, kad automobilio remontas yra ekonomiškai tikslingas, kai remonto kaina yra didesnė už transporto priemonės rinkos vertę, ir galėjęs mokėti remonto išlaidas atlyginančią draudimo išmoką tik tuo atveju, jeigu remontą, atsižvelgiant į jo kainą, būtų galima laikyti ekonomiškai tikslingu. Kadangi automobilių remonto servisas UAB „PD Servisas“ pateikė pareiškėjo prašymą išmokėti draudimo išmoką minėtai automobilių remonto įmonei ir pareiškėjui išrašytą PVM sąskaitą faktūrą už automobilio remontą, kurioje nurodyta 547,40 Eur suma (ši suma neviršijo 75 proc. automobilio rinkos vertės), draudikas išmokėjo servisui PVM sąskaitoje faktūroje nurodytas remonto išlaidas atlyginančią draudimo išmoką.

Draudiko atsakymas į pretenziją pareiškėjo netenkino, todėl jis kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas teigė, kad draudikas atlygino jam tik dalį žalos, nes savanaudiškai taikė ne Civilinio kodekso 6.281 straipsnį ar Taisyklių 13 punktą, o Taisyklių 14 punktą. Taip pat pareiškėjas piktinosi, kad TPVCAPDĮ 15 straipsnyje nurodytas už žalos apskaičiavimą atsakingas subjektas, tačiau minėtame straipsnyje nėra nustatyta, kaip žala yra apskaičiuojama. Pareiškėjas teigė, kad automobilio remontas negali būti laikomas ekonomiškai netikslingu, nes automobilis nebuvo visiškai sugadintas, buvo sulankstytos tik vienos automobilio durelės, per eismo įvykį padaryti apgadinimai netrukdo automobilio eksploatuoti. Be kitų pareiškėjo teiktoje pretenzijoje nurodytų argumentų, pareiškėjas teigė, kad prašymą dėl draudimo išmokos mokėjimo UAB „DP Servisas“ pasirašė, nes kitaip būtų turėjęs sumokėti autoservisui ne 547,40 Eur, bet 750 Eur, o iš draudiko būtų gavęs tik 450 Eur draudimo išmoką, o pasirašęs prašymą autoservisui būtų turėjęs sumokėti tik 200 Eur. Pareiškėjo manymu, dėl tokio žalos atlyginimo draudikas ir UAB „DP Servisas“ galėjo būti iš anksto susitarę, o ant prašymo jis teigė pasirašęs todėl, kad bijojo, jog antraip negaus net neteisingai apskaičiuotos draudimo išmokos. Taip, pareiškėjo teigimu, su juo buvo susidorota.

Pareiškėjas teigė, kad draudikas atlygino ne visą žalą, nes faktinės žalos dydis atitinka 750 Eur remonto išlaidas, o draudikas išmokėjo tik 547,40 Eur išmoką, likusią dalį turėjo sumokėti pats pareiškėjas. Pareiškėjas prašė įvertinti tokio draudiko sprendimo pagrįstumą, t. y. pareiškėjas iš esmės reikalavimo išmokėti papildomą 202,60 Eur (750 Eur – 547,40 Eur) draudimo išmoką.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas savo atsikirtimus iš esmės grindė 2019 m. gruodžio 12 d. atsakyme pateiktais nesutikimo su pareiškėjo pretenzija argumentais. Draudikas teigė vadovavęsis galiojančiais teisės aktais ir remdamasis surinktais duomenimis pagrįstai nustatęs, kad apgadinto automobilio vertė įvykio dieną siekė 730 Eur. Draudikas nurodė atsižvelgęs į tai, kad automobilio remontas ekonomiškai tikslingu galėjo būti laikomas tik esant mažesnei nei 550 Eur remonto kainai, todėl, su pareiškėjo pasirinktu automobilių remonto servisu suderinęs remonto sąmatą ir gavęs pareiškėjo pasirašytą PVM sąskaitą faktūrą bei prašymą už remonto darbus sumokėti tiesiogiai automobilių servisui, išmokėjo UAB „DP Servisas“ 547,40 Eur draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Pažymėtina, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjo patirtus nuostolius, dydžio: pareiškėjas teigia, kad draudikas išmokėjo per mažą draudimo išmoką, jos neužtenka tokiam pačiam automobiliui įsigyti arba jį suremontuoti, todėl mano, kad jam nebuvo atlyginta visa per eismo įvykį padaryta žala.

Atsižvelgiant į šalių ginčo pobūdį, akcentuotina, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tikslas – garantuoti dėl šiuo draudimu apdraustos transporto priemonės poveikio eismo įvykio metu nukentėjusių ir patyrusių žalą trečiųjų asmenų nuostolių atlyginimą įstatyme ir sutartyje nustatyta transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo suma, taip pat užtikrinti transporto priemonę naudojančių valdytojų turtinius interesus, susijusius su civiline atsakomybe, kilusia naudojant šiuo draudimu apdraustą transporto priemonę (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 29 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-7-43-706/2016*).

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas TPVCAPDĮ ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Taisyklių ir kt.) nuostatomis. TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka. Draudimo išmoka TPVCAPDĮ 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama kaip draudiko ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Biuras) mokama nukentėjusiam trečiajam asmeniui pinigų suma arba kita sutarta išmokos mokėjimo forma, skirta žalai asmeniui, turtui ir (ar) neturtinei žalai atlyginti. Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys, o pagal 2 straipsnio 23 dalį, žala nukentėjusio asmens turtui – nukentėjusio trečiojo asmens turtui padaryta žala, kurios dydis nustatomas įstatymų nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad tarp šalių nėra ginčo dėl 2019 m. rugpjūčio 22 d. eismo įvykio pripažinimo draudžiamuoju ir draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjo žalą, atsiradusią dėl automobilio *Audi A3* vairuotojo (kurio atsakomybę pagal TPVCAPD sutartį yra apdraudęs draudikas) kaltės, mokėjimo. Tačiau pareiškėjas mano, kad draudikas išmokėjo per mažą draudimo išmoką, jos neužteko pareiškėjui priklausančio automobilio *Ford Focus* remontui, pareiškėjas turėjo už remonto darbus papildomai sumokėti 200 Eur. Be to, pareiškėjas teigė, kad draudikas turi vadovautis Civilinio kodekso 6.281 straipsnio 1 dalimi ir atlyginti jam žalą natūra. Draudikas teigė išmokėjęs didžiausią galimą draudimo išmoką pagal paties pareiškėjo prašymą, antraip automobilio remontą būtų turėjęs pripažinti ekonomiškai netikslingu ir būtų inicijavęs automobilio techninės apžiūros galiojimo panaikinimą.

Pirmiausia pažymėtina tai, kad TPVCAPDĮ, kuris laikytinas specialiuoju teisės aktu Civilinio kodekso atžvilgiu, ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose žalos atlyginimo natūra (pavyzdžiui, pateikiant tos pačios rūšies ir kokybės daiktą ir pan.) būdas nėra numatytas. Žala, vadovaujantis TPVCAPDĮ ir Taisyklėmis, atlyginama pinigais, išmokant draudimo išmoką.

Taisyklių 6 punkte įtvirtinta, kad eismo įvykio metu padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Civiliniu kodeksu, TPVCAPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į eismo įvykio dalyvių kaltės laipsnį dėl eismo įvykio, draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų (paskirtų ekspertų) ataskaitas ar išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdraustojo pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitų šiose Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Šią nuostatą atkartoja ir Taisyklių 13 punktą. Taisyklių 14 punkte nustatyta, kad žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turta remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 proc. turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės.

Pažymėtina, kad sprendžiant, ar automobilio remontas yra ekonomiškai tikslingas, nėra ir neturi būti vertinama, ar automobilį iš viso įmanoma suremontuoti. Pareiškėjas,

nesutikdamas su draudiko sprendimu, teigė netikintis, kad automobilio negalima suremontuoti, kad negalima pakeisti jo durelių ir toliau naudoti automobilį, tačiau Taisyklių 14 punkto taikymas nėra siejamas su galimybe suremontuoti automobilį už bet kokią kainą. Teisės aktuose aiškiai ir nedviprasmiškai nustatyta, kad automobilio remontas ekonomiškai netikslingu laikomas tada, kai remonto kaina yra lygi 75 proc. automobilio rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnė, o ne tada, kai automobilio suremontuoti iš viso neįmanoma. Jeigu automobilio remontas (pavyzdžiui, galinių durelių keitimas) galimas, tačiau remonto kaina atitinka 75 proc. arba didesnę dalį automobilio rinkos vertės iki eismo įvykio, tai automobilio remontas laikomas ekonomiškai netikslingu.

Akcentuotina ir tai, kad, nustačius Taisyklių 14 punkte nurodytą aplinkybę, kad automobilio remontas yra ekonomiškai netikslingas (remonto išlaidos yra lygios 75 proc. apgadinto turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės), draudikui kyla pareiga įvykdyti Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 27 straipsnio 6 dalyje nustatytas prievolės. Minėtoje teisės akto nuostatoje įtvirtinta: kai draudimo įmonė, apdraudusi atsakingo už eismo įvykio metu padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgalioti asmenys (paskirti ekspertai), vadovaudamiesi Taisyklėmis, nustato, kad eismo įvykio metu nukentėjusiam trečiajam asmeniui transporto priemonę remontuoti ekonomiškai netikslinga, informacija apie šią transporto priemonę turi būti pateikta Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registru. Tokios transporto priemonės techninė apžiūra susisiekimo ministro arba jo įgaliotos institucijos nustatyta tvarka panaikinama ir ši transporto priemonė turi teisę sugrįžti į Lietuvos Respublikos viešąjį eismą tik po atkuriamojo remonto patvirtinus, kad ji yra tinkamai suremontuota ir yra žmonių sveikatai bei saugumui nepavojinga. Ši transporto priemonė vėl gali dalyvauti viešajame eisme tik nustatyta tvarka panaikinus draudimą dalyvauti viešajame eisme. Tai reiškia, kad jeigu automobilio remonto kaina siektų 75 proc. rinkos vertės iki eismo įvykio arba būtų didesnė, tokio automobilio techninės apžiūros galiojimas turi būti panaikintas.

Taisyklių 15 punkte įtvirtinta, kad žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas turto remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumą, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Vertinant pareiškėjo reikalavimo pagrįstumą, atkreiptinas dėmesys į tai, kad apskaičiuodamas draudimo išmoką transporto priemonių civilinės atsakomybės draudikas turi laikytis Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Pažymėtina, jog kasacinis teismas yra ne kartą pasisakęs, kad teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015*).

Vadovaudamasis minėta kasacinio teismo praktika, draudikas turi pareigą nustatyti teisingą žalos dydį, ji neturi būti mažesnė už tikruosius nuostolius. Kita vertus, draudikas taip pat negali išmokėti didesnės draudimo išmokos, nei nukentėjusiam trečiajam asmeniui priklauso pagal galiojančius teisės aktus. Antraip nukentėjęs asmuo praturtėtų draudiko sąskaita. Tai reiškia, kad, pagal TPVCAPDĮ, draudiko mokama draudimo išmoka už per eismo įvykį dėl draudiko apdrausto asmens kaltės automobiliui padarytą žalą negali būti didesnė už automobilio rinkos vertę iki eismo įvykio. Be to, kaip minėta, jeigu automobiliui suremontuoti reikalinga suma yra lygi 75 proc. automobilio rinkos vertės arba didesnė, remontas laikomas ekonomiškai netikslingu. Tokiu atveju draudimo išmoka išmokama vadovaujantis Taisyklių 14 punktu, apskaičiuavus automobilio rinkos vertės iki eismo įvykio ir jo likučių (apgadinto automobilio) vertės po eismo įvykio skirtumą.

Įvertinus bylos duomenis nustatyta, kad draudiko ekspertas, peržiūrėjęs per apžiūrą padarytas automobilio nuotraukas ir įvertinęs nuotraukose matomus apgadinimus, naudodamasis kompiuterine programa *Audatex* parengė automobilio žalos sąmatą, joje nurodyta, kad suremontuoti automobilio kairės pusės galinę dalį (duris, sparną ir kt.) kainuotų 1 990,26 Eur. Siekdamas nustatyti, ar automobilio remontas, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, yra ekonomiškai tikslingas, draudiko ekspertas parengė Vertės skaičiuotę, joje, pasirinkęs tris lyginamuosius objektus – analogiško modelio automobilių skelbimus Lietuvos interneto skelbimų portale www.autoplius.lt, įvertinęs skelbimuose nurodytų automobilių pagaminimo metus, ridą, automobilių variklių savybes, įrangą, palyginęs minėtas lyginamųjų objektų ir pareiškėjo automobilio savybių skirtumus ir atlikęs lyginamųjų objektų vertės korekcijas, nustatė, kad pareiškėjo automobilio rinkos vertė iki eismo įvykio – 730 Eur.

Bendraudamas su pareiškėju ir jo atstove draudikas aiškiai nurodė, kad, atsižvelgiant į aplinkybes, draudiko nustatyta automobilio remonto kaina daugiau nei du kartus viršytų automobilio vertę. Iš pateiktų draudiko ir pareiškėjo bei jo atstovės susirašinėjimo duomenų matyti, kad draudikas, nustatęs, kad automobilio remonto kaina viršija jo rinkos vertę, siekė išsiaiškinti, koks draudimo išmokos mokėjimo būdas labiausiai atitiktų paties pareiškėjo interesus. Draudikas paaiškino galintis išmokėti ne didesnę nei 75 proc. automobilio vertės draudimo išmoką, jei pareiškėjas pats rastų automobilį už tokią kainą suremontuosiantį autoservisą. Taip pat pareiškėjo buvo teiraujama, ar jis: 1) pageidauja, kad transporto priemonės remontas būtų laikomas ekonomiškai netikslingu ir būtų išmokėta draudimo išmoka, atitinkanti automobilio rinkos ir likutinės vertės skirtumą, o automobilio techninės apžiūros galiojimas panaikinamas (Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 27 straipsnio 6 dalis); 2) pageidauja, kad būtų išmokėta 450 Eur draudimo išmoka (neviršijanti 75 proc. automobilio rinkos vertės, be PVM), o automobilį pareiškėjas remontuos savo jėgomis (Taisyklių 15 punktą); 3) pateiks ir su draudiku suderins automobilio remonto įmonės sąmatą, kurioje nurodyta remonto kaina yra mažesnė nei 75 proc. automobilio rinkos vertės.

Kaip matyti iš bylos duomenų, pareiškėjas pats savo iniciatyva susirado autoservisą, sutikęs suremontuoti automobilį už kainą, mažesnę nei 75 proc. automobilio rinkos vertės (547,50 Eur), susitarė dėl automobilio remonto, persiuntė minėtam servisui draudiko el. laišką, kuriame draudikas nurodė laukiantis remonto sąmatos. Autoservisui pateikus remonto sąmatą, kurioje nurodyta, kad automobilio apgadinimų remonto darbai kainuos 547,40 Eur, draudikas patvirtino, kad sąmata yra suderinta, o gavęs pareiškėjo pasirašytą PVM sąskaitą faktūrą ir prašymą už remonto darbus (pagal PVM sąskaitą faktūrą) sumokėti tiesiogiai UAB „DP Servisas“, pervedė draudimo išmoką automobilių remonto įmonei.

Lietuvos bankas, įvertinęs bylos duomenis, neturi pagrindo teigti, kad draudikas neteisingai apskaičiavo ir pareiškėjui išmokėjo per mažą draudimo išmoką. Atkreiptinas dėmesys, kad draudikas bandė su pareiškėju susitarti dėl jam priimtinausio draudimo išmokos mokėjimo būdo, išmokėjo didžiausią pagal teisės aktus galimą draudimo išmoką (kai automobilis yra remontuojamas automobilių remonto įmonėje ir nėra panaikinamas techninės apžiūros galiojimas), kartu atsižvelgdamas į pareiškėjo ne kartą išreikštas pretenzijas, kad automobilis yra eksploatuojamas, juo galima važinėti ir nėra pagrindo uždrausti automobilio dalyvavimo viešajame eisme (Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 27 straipsnio 6 dalis). Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo teiginiai, neva draudikas pažeidė jo interesus, laikytini nepagrįstais.

Taip pat pažymėtina, kad pareiškėjas draudikui teiktuose prašymuose ir pretenzijose, taip pat kreipimesi į Lietuvos banką kritikavo draudiko atliktus automobilio rinkos vertės skaičiavimus, teigė, kad draudikas nepagrįstai nuvertino automobilį, nustatė per mažą rinkos vertę, tačiau pareiškėjo teiginiai yra subjektyvūs, pareiškėjas automobilio vertę apibūdina ne objektyviai, atsižvelgdamas į analogiškų automobilių kainą rinkoje, bet subjektyviai, teigdamas, kad jam apgadintas automobilis brangus ir pan. Pareiškėjas nepateikė jokių draudiko skaičiavimus paneigiančių duomenų, o draudikas, grįsdamas savo atsikirtimus, pateikė analogiško modelio automobilių skelbimų Lietuvos interneto skelbimų portale www.autoplius.lt duomenis. Iš jų matyti, kad tokio paties modelio ir panašių savybių automobilį Lietuvos naudotų automobilių rinkoje siūloma įsigyti ir už mažesnę kainą, nei draudiko nustatyta rinkos vertė: 290, 450 ar 500 Eur. Pareiškėjas nepateikė duomenų, kurių pagrindu būtų galima teigti, kad draudiko atlikti transporto priemonės rinkos vertės skaičiavimai yra neteisingi, kad nustatyta automobilio rinkos vertė yra per maža, todėl

pareiškėjo teiginiai, kad draudikas nustatė per mažą automobilio rinkos vertę, laikytini nepagrįstais.

Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjas kreipimesi mini tariamą UAB „DP Servisas“ darbuotojų spaudimą, teigia, kad minėtas autoservisas slapta derino neva neteisėtus veiksmus su draudiku, tačiau tokie pareiškėjo teiginiai nepagrįsti jokiais objektyviais įrodymais. Pažymėtina, kad pats pareiškėjas pasirašė automobilių remonto serviso draudikui siųstus dokumentus (PVM sąskaitą faktūrą ir prašymą dėl draudimo išmokos mokėjimo autoservisui), bylos duomenys patvirtina, kad minėtas servisas buvo pasitelktas paties pareiškėjo, o ne draudiko, todėl tokie kreipimosi teiginiai laikytini nepagrįstais.

Pareiškėjas teigė automobilį remontavusiai įmonei sumokėjęs papildomus 200 Eur, tačiau nepateikė jokių tokius duomenis pagrindžiančių įrodymų: byloje nėra duomenų, kad pareiškėjui buvo išduotas dokumentas (pavyzdžiui, PVM sąskaita faktūra), įpareigojantis sumokėti tokią sumą, taip pat nėra pateikti jokie tokios sumos sumokėjimą pagrindžiantys dokumentai. Be to, kaip minėta, pati remonto įmonė su draudiku suderino remonto sąmatą, draudikui buvo pateikta pareiškėjo pasirašyta PVM sąskaita faktūra už remonto darbus, kurioje nurodyta atliktų remonto darbų kaina atitiko remonto sąmatoje nurodytą remonto kainą.

Be to, pažymėtina, kad draudikas, vykdydamas pareiškėjo prašymą dėl draudimo išmokos mokėjimo, nėra atsakingas už pareiškėjo ir jo paties pasirinkto automobilių serviso tarpusavio santykius, todėl pareiškėjo ir UAB „DP Servisas“ tarpusavio teisiniai santykiai nebuvo vertinti Lietuvos bankui nagrinėjant pareiškėjo ir draudiko ginčą.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius